

Constituțiile românești și importanța lor

Constituția în România a apărut mult mai târziu decât constituțiile din țările europene din vest, cu toate că apariția ei a fost determinată de aceleași cauze care au determinat constituția din restul lumii.

Această întârziere se explică prin aceea că epoca modernă, dezvoltarea tehnică, economică, socială și culturală a început în România mult mai târziu datorită dominației Imperiului Otoman.

În cadrul premizelor istorice ale primei Constituții din România, o importanță deosebită îl are în înfăptuirea în anul 1859 a Statului Național, prin unirea Munteniei și Moldovei sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza.

Pe data de 2 mai 1864, prin lovitura de stat, a desființat Adunarea electivă și a supus plebiscitului „Statul dezvoltător al Convenției din 7/19 august 1858”, cunoscut în istorie ca „statul lui Cuza”, și Legea electorală. Aceste două acte alcătuiesc prima Constituție a României.

Pe data de 10/11 februarie 1866, Domnitorul Alexandru Ioan Cuza este obligat să abdice, întâlnindu-se o locotenență domnească, ca apoi pe teritoriul României să fie adus un prinț străin.

În același an se adoptă Constituția României după modelul constituției belgiene, considerată, atunci, a fi cea mai liberală constituție.

Constituția română din 1866 cuprinde 133 de articole, prin care se reglementează cele mai importante relații sociale. Normele juridice cuprinse în constituția sunt sistematizate în opt titluri și anume :

Titlul I, despre teritoriul României.

Chiar în primul articol, Constituția prevede că „Principatele Unite Române constituie un singur stat indivizibil, sub denumirea de România”; astfel se consacră caracterul unitar și indivizibil al statului român.

Titlul II, despre drepturile românilor.

Constituția proclamă drepturile fundamentale ale cetățenilor, declarând că în stat nu există nici o deosebire de clasă și că toți sunt egali în fața legilor.

Dar datorită faptului că drepturile electorale se acordă în raport cu averea, egalitatea în drepturi a tuturor cetățenilor este contrazisă.

Titlul III, despre puterile statului.

Constituția proclamă că toate puterile emană de la națiune. Puterea legiuitoare se exercită colectiv de către Domnitor și Reprezentanța națională, formată din două camere și anume : Senatul și Adunarea deputaților.

Puterea executivă aparține Domnitorului, Constituția stabilind regula monarhiei ereditare și numai dintr-o familie domnitoare străină.

Titlul IV, despre finanțe.

O importanță deosebită este acordată proprietății private care este declarată sacră și inviolabilă (atr.19), stabilindu-se și garanția acestui drept, în sensul că „nici o lege nu poate înființa pedeapsa confiscării averilor”(art.17).

Titlul V, despre puterea armatei.

Titlul VI, dispozițiuni generale.

În art.128 se interzice suspendarea Constituției.

Titlul VII, despre revizuirea Constituției

Titlul VIII, dispoziții tranzitorii și suplimentare

Aceste dispoziții stabileau un anumit program legislativ.

Constituția română din 1866, deși o constituție cam rigidă, a suferit mai multe modificări; dintre cele mai importante, ar fi dispozițiile privitoare la drepturile politice în 1879, cele privitoare domn, presă, sistemul electoral și la pământurile rurale în 1884, dispozițiile privitoare la garantarea dreptului de proprietate și cele privitoare la dreptul de vot în 1917 și cele mai importante în 1918, ca urmare a desăvârșirii statului național unitar român.

Constituția de la 1866 a organizat statul român având la bază principiul separației puterilor în stat, a consacrat proprietatea privată ca pe un drept sacru și inviolabil, a preluat anumite drepturi și libertăți cetățenești și politice, aceste prevederi constituind un progres.

Totodată, Constituția din 1866 a instituit principiul monarhiei străine ereditare.

Constituția de la 1866 a rămas în vigoare peste o jumătate de secol, perioadă de timp în care societatea românească s-au produs o serie de transformări importante industriale, economice.

Astfel a sporit producția industrială și agrară, s-a desființat sistemul monetar național, s-a desființat sistemul breslelor (1873), s-a înființat sistemul monetar național, s-a adoptat legea învoielilor agricole (1866). În 1921 s-a realizat reforma agrară, care a contribuit la dezvoltarea capitalistă în agricultură. Apare proletariatul modern legat de fabrică, apare mișcarea muncitorească socialistă, iar poziția moșierimii se slăbește treptat. În 1918 este înfăptuită reforma electorală, votul devenind egal, direct, secret și obligatoriu.

Proiectul Constituției din anul 1923 a fost elaborat de Partidul liberal și a fost votată de Camera deputaților la 26 martie 1923 și publicată la data de 29 martie, atunci intrând și în vigoare. Cu privire la adoptarea acestei constituții s-au făcut aprecieri negative, în sensul că adoptarea ei ar fi nelegală, întrucât nu s-au respectat întru totul regulile de revizuire a Constituției stabilite în art. 128 al Constituției din 1866.

Constituția din 1923 este sistematizată în 8 titluri și anume:

Titlul I, despre teritoriul României;

Titlul II, despre drepturile românilor.

Constituția a proclamat drepturi și libertăți egale pentru toți, deși în ce privește femeile, în art. 6 se prevăd legi speciale care „vor determina condiții sub care femeile pot avea dreptul exercițiilor politice”, ceea ce constituie o inegalitate față de bărbați.

Titlul III, despre puterile statului.

Sistemul electoral constituie un mare pas înainte față de sistemul colegiilor pe avere instituit prin Constituția din 1866. Puterea executivă aparține Regelui și se exercita prin Guvern.

Titlul IV, despre reprezentanța națională.

Puterea legislativă se exercită colectiv de Rege și Reprezentanța Națională (parlamentul), acesta fiind format din două camere: Camera Deputaților și Senatul, alese prin vot universal, egal, direct, obligatoriu și secret.

Titlul V, despre finanțe.

Sunt de reținut dispozițiile art. 17 care garantează proprietatea privată și art. 15 care interzic pedeapsa confiscării averii.

Titlul VI, despre puterea armată

Titlul VII, dispoziții generale

Dispozițiile art. 128 care interzic suspendarea Constituției și art. 131 care include unele dispoziții din legile adoptate anterior.

Titlul VIII, despre revizuirea Constituției, dispoziții tranzitorii și suplimentare.

Cu toate că se aseamănă foarte mult cu Constituția din 1866, atât în conținut cât și prin formularea textelor, Constituția adoptată în 1923 este mult mai democratică, prin aceea că acordă drepturi și libertăți mai largi, înlocuiește sistemul cenzitar cu un sistem electoral democratic.

Constituția din 1923 ocrotește proprietatea privată, dar în același timp a fost o constituție rigidă, deoarece procedura de revizuire stabilită prin art. 129 și art. 130 era o procedură greoaie.

Între 1922 și 1928 exista o stabilitate parțială și vremelnică a capitalismului, perioada 1929 – 1933 se caracterizează printr-o profundă criză industrială și agrară, iar în perioada 1934 – 1938 printr-o sensibilă învioreare a întregii economii românești, creșterea puterii politice a burgheziei, grupări ale forțelor politice și unele frământări sociale.

În condițiile concrete ale anului 1938 Regele Carol al II-lea a instaurat la 10 februarie 1938 dictatura personală.

Această dictatură este consacrată și realizată juridic prin noua Constituție, numită și Constituția Caroliană. Proiectul de Constituție a fost supus la 24 februarie plebiscitului, promulgată la 27 februarie și publicată la 28 februarie 1938.

Constituția cuprindea 100 de articole, sistematizate în opt titluri.

Titlul I, despre teritoriul României.

Titlul II, despre datoriile și drepturile românilor.

Consacrând dictatura regală, dispozițiile Constituției exprimau limitarea drepturilor și libertăților democratice. Astfel pentru prima dată se prevăd datoriile cetățeanului, după care se face referire la drepturi.

S-a interzis propovăduirea schimbării formei de guvernământ, împărțirea ori distribuția averii altora, scutirea de impozite și lupta de clasă.

Titlul III, despre puterile statului.

Constituția proclamă că puterea emană de la națiune, afirmație inexactă, întrucât prezenta constituție concentrează puterile în mâinile regelui, declarat „Capul Statului” (art. 30). Regele exercita puterea legislativă prin reprezentanța națională, avea inițiativă legislativă. Regele sancționa și promulga legile, sancțiunea regală fiind condiția de valabilitate a legii. Regele putea emite decrete cu putere de lege, putea dizolva adunările, putea declara război, putea încheia pacea.

Puterea executivă aparținea regelui care era inviolabil.

Titlul IV, despre finanțe.

Titlul V, despre oștire.

Titlul VI, dispoziții generale.

Titlul VII, despre revizuirea constituției.

Regele avea inițiativa revizuirii constituției.

Titlul VIII, dispoziții tranzitorii și finale.

Constituția apăra proprietatea privată, cuprinzând dispoziții asemănătoare cu cele din constituțiile anterioare.

Cu privire la sistemul electoral, s-a introdus în locul votului universal sistemul colegiilor de profesioniști, iar cu privire la vârsta cetățenilor cu drept de a alege și de a fi aleși pentru adunarea deputaților, ea a fost ridicată la 30 de ani. Senatul era format din 3 categorii de senatori: senatori aleși de lege, senatori de drept și senatori aleși.

Constituția din 1938 a înlocuit votul universal cu sistemul colegiilor de profesioniști, restrângând sfera și garanțiile drepturilor și libertăților cetățenești.

Pe plan politic Regele a desființat partidele politice, iar prin Dictatul de la Viena (30 august 1940) România era obligată să cedeze Ungariei partea de nord a Transilvaniei, pierzând și alte teritorii.

În septembrie 1940 Regele este obligat să abdice în favoarea fiului său, Constituția este suspendată, corpurile legiuitoare sunt dizolvate, se reduc drepturile regale, președintele consiliului de miniștri fiind investit cu puteri depline.

După 23 august 1944 s-a repus în vigoare, cu unele modificări, Constituția din 1923 și s-au elaborat acte cu caracter constituțional care să stabilească organizarea statală. Aceste acte au alcătuit baza juridică a organizării de stat provizorii a României până la adoptarea unei noi constituții.

Organizarea statală în perioada 1948 – 1989 a fost reglementată prin constituțiile din 1948, 1952 și 1965.

Constituția din 13 aprilie 1948 a reflectat realitățile politice, sociale și economice din perioada adoptării sale, stabilind principalele direcții de dezvoltare a societății românești în sensul dorit de guvernanți.

Constituția din 24 septembrie 1952 a întărit monopolul politic al statului, precum și monopolul politic al unui singur partid.

Constituția din 21 august 1965 a avut un caracter înșelător democratic, menit să ascundă un regim de dictatură, lipsa de drepturi și libertăți cetățenești, conducere despotică, exercitată de o minoritate privilegiată.

Revoluția din decembrie 1989 a înlăturat dictatura comunistă din România. Noua Constituție a fost votată în Adunarea Constituantă și supusă referendumului național la 8 decembrie 1991, fiind aprobată cu un procentaj de 77,3% dintre participanți.

La data intrării în vigoare a noii constituții (8 decembrie 1991) constituția din 21 august 1965 a fost în întregime abrogată expres (art. 149 din Constituție).